

ความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยของประชากรไทย

นาย ธีรยุทธ จงแจ่ม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาประชากรศาสตร์

วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2543

ISBN 974-13-0541-9

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

26 พ.ย. 2546

I 19908.007

SATISFACTION OF THE RESIDENTIAL ENVIRONMENT AMONG
THAI POPULATION

Mr. Teerayut JongJame

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Demography

College of Population Studies

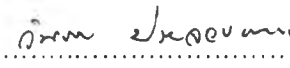
Chulalongkorn University

Academic Year 2000

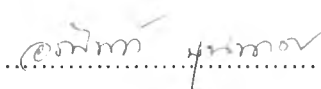
ISBN 974-13-0541-9

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยของประชากรไทย
โดย นายธีรยุทธ จงแจ่ม
สาขาวิชา ประชากรศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ สุนันทา สุวรรณโณดม

วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

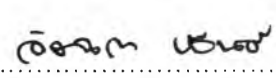
.....ผู้อำนวยการวิทยาลัยประชากรศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. วิพรรณ ประจวบเหมาะ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ อรพินท์ บุญนาค)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ สุนันทา สุวรรณโณดม)

.....กรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร. เกื้อ วงศ์บุญสิน)

.....กรรมการ
(อาจารย์ อัจฉรา เอ็นท์)

ธีรยุทธ จงแจ่ม ความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยของประชากรไทย
(SATISFACTION OF THE RESIDENTIAL ENVIRONMENT AMONG THAI
POPULATION) อ.ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ สุภัณฑา สุวรรณาคม,
108 หน้า. ISBN 974-13-0541-9.

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางประชากร เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของประชากรตัวอย่างกับระดับความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยของตนในปัจจุบัน

ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ได้รับความอนุเคราะห์จากวิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยให้ใช้ข้อมูลของโครงการสำรวจครอบครัวไทย ซึ่งเป็นการสำรวจประชากรในระดับประเทศทั้งเขตชนบทและเขตเมืองเมื่อปี พ.ศ.2537 จำนวน 3,237 ตัวอย่าง นอกจากนี้ยังได้รวบรวมแนวคิดและทฤษฎีต่างๆเพื่อเป็นแนวทางในการวิเคราะห์รวมทั้งจัดทำแบบจำลองแนวคิดในการศึกษาไว้ด้วย

ผลการศึกษาพบประเด็นที่น่าสนใจคือมีข้อมูลทางสถิติที่บ่งชี้อย่างชัดเจนว่าประชากรชายหญิงของประเทศไทยส่วนใหญ่ไม่ว่าจะอยู่ในเขตชนบทหรือเขตเมืองก็ตามมีความพึงพอใจกับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยของตนในปัจจุบัน อย่างไรก็ตามก็ยังปรากฏความแตกต่างในระดับความพึงพอใจในแต่ละกลุ่มเช่นกัน

ผลการศึกษาจากข้อมูลสถิติ แสดงให้เห็นว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระบางตัวแปรกับระดับความพึงพอใจของประชากรตัวอย่างและเมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มด้วยค่าไคสแควร์พบว่าอายุ อาชีพ ระดับการศึกษา การมีกรรมสิทธิ์ในบ้านหรือที่ดิน ลักษณะของที่อยู่อาศัยปัญหาสิ่งแวดล้อมเช่น ปัญหาน้ำเสีย ปัญหาเสียงดัง ปัญหาขยะมูลฝอย ความรบกวนจากเพื่อนบ้านและระยะเวลาเดินทางจากบ้านถึงที่ทำงาน เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับเท่ากับหรือต่ำกว่า 0.05

เมื่อนำข้อมูลชุดนี้มาการวิเคราะห์ด้วยวิธีการจำแนกพบพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติได้แก่ การมีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน ปัญหาที่เกิดจากพฤติกรรมของเพื่อนบ้าน ปัญหาน้ำเสีย ปัญหาเสียงดังและปัญหาขยะมูลฝอย

วิทยาลัยประชากรศาสตร์
สาขาวิชาประชากรศาสตร์
ปีการศึกษา 2543

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4087052151:MAJOR DEMOGRAPHY

KEY WORD : SATISFACTION / RESIDENCE / ENVIRONMENT / THAI POPULATION

TEERAYUT JONGJAME :SATISFACTION OF THE RESIDENTIAL ENVIRONMENT
AMONG THAI POPULATION THESIS ADVISOR : ASSOC.PROF.
SUNANTA SUWANNODOM, 108 pp. ISBN 974-13-0541-9.

The objective of this study was to investigate the relationship between the demographic social-economic and environmental of characteristics of Thai people and their levels of satisfaction on their residential environment.

Data used for this analysis are drawn from The General Family Survey which was conducted in 1994 by the College of Population Studies of Chulalongkorn University. There were 3,237 samples in total. Various concepts and theories were taken to be the guideline of this study and conceptual model were also included.

Results of this study indicated that majority of Thai people were satisfied with their residential environment. however difference in level of satisfaction are also found.

When using chi-square technique for analysis, it confirmed that there were age, occupation, education, house or land owner, a type of house, environmental problems such as water pollution, noise pollution or garbage problem, the disturbance from their neighbours and also the commuting time from to workplace had statistical correlation relationship with level of satisfaction. In addition by using the multiple classification analysis technique, it also confirmed land ownership, disturbance from their neighbours, water pollution, noise pollution and garbage problem had statistical correlation with the satisfaction on residential environment of Thai people.

College of Population Studies

Field of study Demography

Academic year 2000

Student's signature.....

Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความรู้จาก รองศาสตราจารย์ สุรินทร์ สุวรรณม อธิการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เป็นผู้ให้ทั้งความรู้ คำปรึกษา ช่วยแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ อีกทั้งยังให้ความห่วงใยและคอยส่งเสริมให้ผู้วิจัยมีกำลังใจ มีความวิริยะอุตสาหะในการศึกษาวิจัยมาโดยตลอด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และรองศาสตราจารย์ ดร. ภัศร ลิมานนท์ ที่ให้โอกาสผู้วิจัยได้ศึกษา เรื่องความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยของประชากรไทย ในส่วนของประชากร เศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม ภายใต้โครงการวิจัยแม่บทเรื่อง โครงการศึกษาครอบครัวไทย

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ อรพินท์ บุญนาค ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ อาจารย์ อัจฉรา เอ็นซ์ และ ศาสตราจารย์ ดร. เกื้อ วงศ์บุญสิน กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้แนวคิดและข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่าน ที่ช่วยประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ต่างๆ ให้แก่ผู้วิจัย

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่ทุกท่าน ตลอดจนเพื่อนๆ พี่ๆ น้องๆ ในวิทยาลัยประชากรศาสตร์ ที่คอยให้กำลังใจและช่วยเหลือกันมาตลอดระยะเวลาของการศึกษาและการจัดทำวิทยานิพนธ์

ท้ายสุดนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ ไพจิตร และ คุณแม่ สุชาดา จงแจ่ม ที่ให้การอุปการะเลี้ยงดู ส่งเสริมในด้านการศึกษาเล่าเรียนมาโดยตลอดช่วงระยะเวลาของการศึกษาเล่าเรียนและทำวิทยานิพนธ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญแผนภาพ.....	ฎ
บทที่	
1. หลักการและเหตุผล.....	1
วัตถุประสงค์ในการศึกษา.....	3
แนวคิดเชิงทฤษฎี.....	4
วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	7
กรอบแนวคิดในการศึกษา.....	18
สมมติฐานในการศึกษา.....	19
นิยามศัพท์.....	20
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	23
2. ระเบียบวิธีวิจัยและลักษณะ โดยทั่วไปของข้อมูล.....	24
แหล่งข้อมูล.....	24
วิธีการเก็บข้อมูล.....	24
ข้อจำกัดของการศึกษา.....	25
ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา.....	26
การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล.....	26
ลักษณะ โดยทั่วไปของข้อมูล.....	27
3. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางประชากร เศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมกับระดับความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยของประชากรไทย.....	37
4. ผลการศึกษากการวิเคราะห์ด้วยวิธีการจำแนกหมู่.....	73
5. สรุปและข้อเสนอแนะ.....	93
สรุปผลการศึกษา.....	93

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
ข้อเสนอแนะ.....	103
รายการอ้างอิง.....	104
ประวัติผู้เขียน.....	108

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1.การกระจายร้อยละของประชากรจำแนกตามปัจจัยภูมิหลังทางประชากร เศรษฐกิจ และสังคมของประชากร.....	31
2.การกระจายร้อยละของประชากรจำแนกตามปัจจัยภูมิหลังด้านสิ่งแวดล้อมของประชากร.....	36
3.การกระจายร้อยละของประชากรจำแนกตามความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยและเพศ.....	39
4.การกระจายร้อยละของประชากรจำแนกตามความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย เพศและเขตที่อยู่อาศัย.....	39
5.การกระจายร้อยละของประชากรจำแนกตามความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยและอายุ.....	41
6.การกระจายร้อยละของประชากรจำแนกตามความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย อายุและเขตที่อยู่อาศัย.....	42
7.การกระจายร้อยละของประชากรจำแนกตามความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยและสถานภาพสมรส.....	44
8.การกระจายร้อยละของประชากรจำแนกตามความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย สถานภาพสมรสและเขตที่อยู่อาศัย.....	44
9.การกระจายร้อยละของประชากรจำแนกตามความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยและอาชีพ.....	46
10.การกระจายร้อยละของประชากรจำแนกตามความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย อาชีพและเขตที่อยู่อาศัย.....	47
11.การกระจายร้อยละของประชากรจำแนกตามความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยและรายได้.....	49
12.การกระจายร้อยละของประชากรจำแนกตามความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย รายได้และเขตที่อยู่อาศัย.....	50
13.การกระจายร้อยละของประชากรจำแนกตามความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยและการมีกรรมสิทธิ์ในบ้าน.....	52
14.การกระจายร้อยละของประชากรจำแนกตามความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย การมีกรรมสิทธิ์ในบ้านและเขตที่อยู่อาศัย.....	52

สารบัญตาราง(ต่อ)

ตารางที่	หน้า
15.การกระจายร้อยละของประชากรจำแนกตามความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยและการมีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน.....	54
16.การกระจายร้อยละของประชากรจำแนกตามความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย การมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินและเขตที่อยู่อาศัย.....	54
17.การกระจายร้อยละของประชากรจำแนกตามความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยและระดับศึกษา.....	56
18.การกระจายร้อยละของประชากรจำแนกตามความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย ระดับการศึกษาและเขตที่อยู่อาศัย.....	57
19.การกระจายร้อยละของประชากรจำแนกตามความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยและปัญหาที่เกิดจากพฤติกรรมของเพื่อนบ้าน.....	59
20.การกระจายร้อยละของประชากรจำแนกตามความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย ปัญหาที่เกิดจากพฤติกรรมของเพื่อนบ้านและเขตที่อยู่อาศัย.....	59
21.การกระจายร้อยละของประชากรจำแนกตามความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยและจำนวนสมาชิกที่อาศัยในบ้าน.....	61
22.การกระจายร้อยละของประชากรจำแนกตามความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย จำนวนสมาชิกที่อาศัยในบ้านและเขตที่อยู่อาศัย.....	61
23.การกระจายร้อยละของประชากรจำแนกตามความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยและระยะเวลาเดินทางจากบ้านถึงที่ทำงาน.....	63
24.การกระจายร้อยละของประชากรจำแนกตามความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย ระยะเวลาเดินทางจากบ้านถึงที่ทำงานและเขตที่อยู่อาศัย.....	64
25.การกระจายร้อยละของประชากรจำแนกตามความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยและประเภทของบ้าน.....	66
26.การกระจายร้อยละของประชากรจำแนกตามความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย ประเภทของบ้านและเขตที่อยู่อาศัย.....	66
27.การกระจายร้อยละของประชากรจำแนกตามความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยและปัญหาน้ำเสีย.....	68

สารบัญตาราง(ต่อ)

ตารางที่	หน้า
28.การกระจายร้อยละของประชากรจำแนกตามความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย ปัญหาหน้าเสียดและเขตที่อยู่อาศัย.....	68
29.การกระจายร้อยละของประชากรจำแนกตามความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยและปัญหาหน้าเสียด.....	70
30.การกระจายร้อยละของประชากรจำแนกตามความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย ปัญหาหน้าเสียดและเขตที่อยู่อาศัย.....	70
31.การกระจายร้อยละของประชากรจำแนกตามความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยและปัญหาขยะมูลฝอย.....	72
32. การกระจายร้อยละของประชากรจำแนกตามความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย ปัญหาขยะมูลฝอยและเขตที่อยู่อาศัย.....	72
33.สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆที่ใช้ศึกษาความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยของประชากรไทย.....	77
34.การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางประชากร เศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมกับความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยด้วยวิธีการจำแนกพหุ.....	88
35.สรุปความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางประชากร เศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมกับระดับความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยในภาพรวมโดยวิเคราะห์แบบตารางไขว้.....	99
36.สรุปความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางประชากร เศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมกับระดับความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยในภาพรวมในเขตเมืองโดยวิเคราะห์แบบตารางไขว้.....	100
37.สรุปความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางประชากร เศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมกับระดับความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยในภาพรวมในเขตชนบทโดยวิเคราะห์แบบตารางไขว้.....	101
38.สรุปความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภูมิหลังทางประชากร เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมกับความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยโดยวิเคราะห์แบบจำแนกพหุก่อนและหลังควบคุมตัวแปรอิสระ.....	102

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่.....	หน้า
กรอบแนวคิดในการศึกษา.....	18